

نقش جهانگردی در ایجاد اشتغال

محمد ابراهیم طلوعی - لیسانس مهندسی صنایع

مقدمه:

داده است و کشورهای مختلف با آگاهی از درآمد سرشار گردشگری اهمیت ویژه‌ای برای گسترش این بخش از اقتصاد جهانی قایل شده‌اند.

براساس مطالعات حجم پولی که به واسطه جهانگردان در یک سال جابجا می‌شود حدود ۲/۵ برابر درآمد حاصل از فروش نفت کشورهای عضو اوپک است.

علاقه روز افزون مردم جهان برای سفر به سرزمین‌های دیگر و مشاهده تمدن، فرهنگ، نمادهای تاریخی کشورهای کهن و زیبایی‌های طبیعت گوشه و کنار دنیا رشد اعجاب انگیزی به صنعت جهانگردی داده است. ایران به لحاظ برخورداری از جاذبه‌های گردشگری یکی از ده کشور برتر دنیاست، اما تعداد جهانگردانی که از ایران دیدن می‌کنند با این جایگاه برتر و جاذبه‌های فراوان آن همخوانی ندارد.

بر این اساس در صورت توجه مسوولین و مقامات ذیربط کشور ایران در ۱۵ سال آینده می‌تواند به یک قطب گردشگری در منطقه تبدیل شود.

اجزا اولیه گردشگری بین‌المللی و

نقش آن در توسعه جهان سوم

احتمالاً در اندیشه و افکار ما گردشگری

امروزه گردشگری بین‌المللی را به عنوان امید بخش‌ترین، پیچیده‌ترین و جایگزین‌ترین صنعتی که در جهان سوم با آن روبروست توصیف می‌کنند.

هر چند تنها در سال‌های اخیر است که گردشگری بیشتر در کنار فعالیت‌های اقتصاد سنتی در متون علمی جهان سوم جای خود را یافته با این حال گسترش فزاینده تحقیقات مربوط به گردشگری منجر به پیدایش رویه‌ها و تقسیمات جالبی شده است.

صنعت گردشگری را می‌توان به عنوان بزرگترین محرک اجتماعی در تاریخ زندگی بشر دانست که می‌تواند منشاء عمیق اثرات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی باشد. توریسم از پویاترین بخش‌های اقتصادی جهان است که بر اساس پیش‌بینی سازمان جهانی توریسم در چند سال آینده از لحاظ درآمد در راس همه بخش‌های اقتصادی موجود در دنیا خواهد بود و بزرگترین بخش تجارت بین‌الملل را به خود اختصاص خواهد داد.

گردش اقتصادی این بخش حجم عظیمی از مبادلات تجاری بین‌المللی را به خود اختصاص

تنها تماس‌های مسافران با مناطق دیدنی خارجی قلمداد می‌شود بدون در نظر گرفتن اینکه چه کسی واقعا" بازار گردشگری را کنترل می‌کند. امروزه با وجود آنکه آژانس‌های مسافرتی و شرکت‌های توریستی و هتل‌ها و موسسات حمل و نقل و ... که بین گردشگر و یک مقصد انتخاب شده ارتباط برقرار می‌کنند با این حال این شرکت‌های واسطه‌ای هستند که بازار جهانی و بزرگ گردشگری را از طریق عملیات فرامیلتی خود در کشورهای مبداء و مقصد به وجود آورده‌اند و هم اکنون آن را تحت کنترل خود دارند.

بطور کلی برخی از نتایج ابتدایی برگرفته از ماهیت گردشگری بین‌المللی و نقش آن را در توسعه جهان سوم را می‌توان به شرح ذیل بیان کرد:

۱- گردشگری بین‌المللی با توجه به قدرت نفوذ کنترل موثر شرکت‌های واسطه در مادر شهرهای کشورهای مبداء در جهان سوم نامتوازن است.

۲- تجربه گردشگری بین‌المللی اغلب با تقاضای خارجی برای خوش گذارنی در چارچوب مقررات محلی برای گسترش موثر آن در شرایطی که چندین جایگزین وجود دارد غیر منصفانه است.

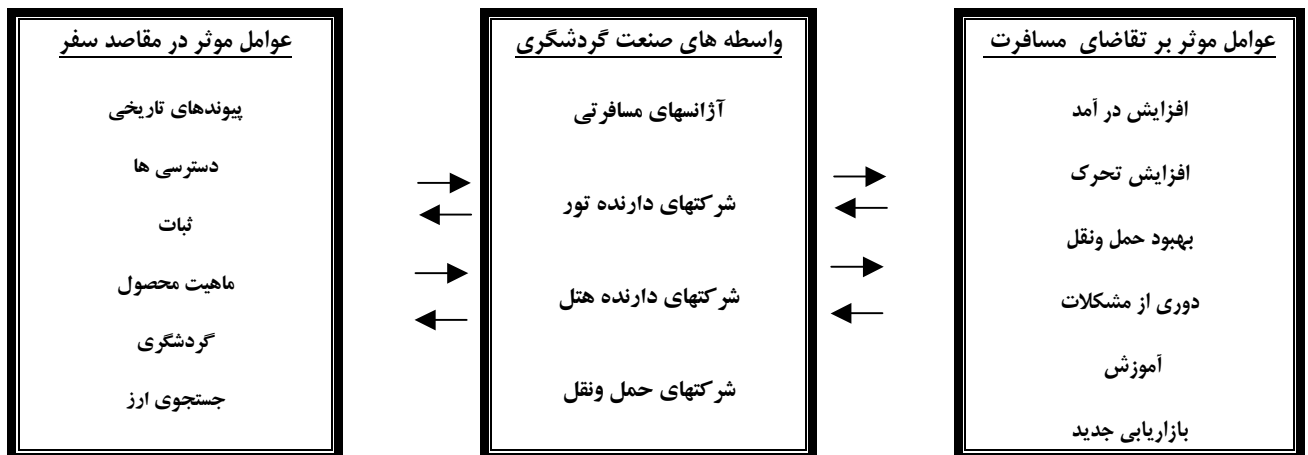
۳- کم بودن عوامل موثر بر گردشگری در کشورهای میزبان فقیر تنها به صنعت گردشگری مربوط می‌شود اغلب آنها نشانی از شرایط یکسان توسعه نیافتگی هستند

۴- برای کشورهای میزبان جهان سوم فرصت چندانی وجود ندارد که واسطه‌ها را حذف کنند و خود به طور مستقیم با منابع عرضه توریسم سروکار داشته باشد.

شکل زیر اجزاء اولیه و اساسی صنعت گردشگری بین‌المللی و تاثیر آن بر بازار را نشان می‌دهد:

هزینه و منافع گردشگری

گردشگری می‌تواند برای کشورهای در حال توسعه جذاب باشد. اما دارای مزایا و معایب اجتماعی اقتصادی و محیط زیستی نیز هست.

مزایا:

طور کلی سه نوع اشتغال در بخش گردشگری شناسایی شده است که عبارتند از:

- ۱- کسب درآمد و ایجاد مشاغل از طریق توریسم
- ۲- حفاظت از میراث‌های فرهنگی و طبیعی برای توریسم
- ۳- افزایش شناخت از طریق گفت‌وگو با مردم
- ۴- ایجاد امکانات جدید

معایب:

- ۱- آلوده‌سازی محیط طبیعی
- ۲- تخریب محیط زیست از طریق ساخت هتل‌ها

تأثیرات اقتصادی گردشگری:

- ۱- درآمد ارزی
- ۲- افزایش تولید ناخالص ملی
- ۳- یک منبع درآمدی برای دولت
- ۴- یک منبع اشتغالزا
- ۵- بهبود خدمات اجتماعی

یکی از تأثیرات اقتصادی گردشگری ایجاد اشتغال می‌باشد. اثر مخارج گردشگری بر اشتغالزایی نیز به طور گسترده در متون اقتصادی مورد بحث قرار گرفته اما تنها به پاسخگویی برخی پرسش‌های اساسی مربوط محدود گشته است. برای مثال درباره مهارت‌های مورد نیاز و بازدهی سود مورد انتظار، توزیع جغرافیای اشتغال کمکی کلی به اقتصاد ملی، منطقه‌ای و محلی نداشته و در مورد و اهمیت آتی صنعت گردشگری به عنوان یک منبع اشتغالزا مطلب زیادی وجود ندارد. به

اگر تلاش‌هایی که در این راه انجام می‌شوند از روی حساب و بر اساس سیاست تنظیمی دولت باشد به همان نسبت می‌توان شاهد شکوفایی هر چه بیشتر این بخش باشیم.

نخست اشتغال مستقیم حاصل از هزینه‌های انجام شده است برای تسهیلات گردشگری نظیر هتل‌ها.

دوم «اشتغال غیر مستقیم» در بخش اشتغال بازرگانی متأثر از گردشگری به یک شیوه ثانویه نظیر حمل و نقل محلی، صنایع دستی و بانک‌ها.

و بالاخره اشتغال تشویقی که ناشی از خرج کردن پولی است که ساکنان محلی از درآمدهای توریستی خود به دست می‌آورند.

با اینکه کامل نبودن این طبقه‌بندی منجر به یک تحلیل نسبتاً ناقص از جایگاه واقعی اشتغال در کشورهای جهان سوم شده است اما از مطالعات موجود می‌توان چند نتیجه کلی در مورد گردشگری و اشتغال گرفت که عبارتند از:

اشتغال افراد در صنعت گردشگری

تحلیل‌ها و گزارش‌های مربوط به اشتغال در بخش توریسم دلالت بر نکاتی قابل توجه به شرح ذیل دارد:

چگونه و چه نوع مشاغلی؟

برای مثال می‌توانیم به انواع گوناگون از مشاغل و حرفه‌های مختلف در بخش صنایع وابسته به توریسم اشاره داشته باشیم.

مشاغل مربوط به تدارک سفر که می‌تواند شامل ارایه خدماتی در زمینه‌های گوناگونی از جمله تامین جا و انتقال مسافرین از طریق خطوط هوایی، تهیه هتل و کرایه کردن ماشین‌های سواری باشد.

مشاغلی که کلا" مرتبط با صنعت جهانگردی هستند که از آن میان می‌توان به مواردی از قبیل هواپیما و کشتی‌های مسافرتی و ساخت و تهیه این قبیل کشتی‌ها و کنترل رفت و آمد هوایی هواپیما و خدمات مرزبانی اشاره داشت.

مشاغلی که عمدتا" در راه ارایه خدمات مختلف به صنعت توریسم هستند مثلا" تئاترها و مغازه‌های خرده فروشی و ایستگاه‌های خدماتی و مکان‌هایی که به کار توزیع و ارایه غذا اختصاص دارند. آنچه مسلم است این است که توانایی و اقتدار هر یک از آنها بر بخش این صنعت جهانگردی تاثیر خواهد گذاشت و هر چقدر که در آن صنایع دارای شرایط بهتر و مناسب‌تری باشد به همان نسبت می‌توان روی کارایی و کفایت این صنعت حساب باز کرد.

۱- ارتباط تنگاتنگ اما ناکاملی میان آثار درآمدزایی گردشگری و ایجاد اشتغال وجود دارد به این معنا که بازدهی بالای صنعت گردشگری مستقیما" و به طور متناسب با بیشتر مشاغل مطابقت نمی‌کند.

۲- نوع فعالیت گردشگری اشتغال را تحت تاثیر قرار می‌دهد زیرا برخی انواع آن کاربرتر هستند برای مثال در مکزیک نشان داده شده که کار در رستوران‌ها تقریبا" ۴۰٪ اشتغالزا تر از کار در هتل‌ها و متل‌ها بوده است.

۳- انواع مهارت‌های کاری موجود نیز همانگونه که در مورد تقاضای بالا برای نیروی کار ماهر توضیح داده شد به طور موضعی بر اشتغال اثر گذاشته‌اند. این بدان معناست که بطور مثال در برخی جزایر کاراییب غالب کارگران زن هستند و مشاغل برجسته نیز در دست مهاجران است.

۴- گردشگری ممکن است واقعا" شاغلین دیگر بخش‌های اقتصاد را جذب کند یا مشاغل نیمه وقت ایجاد کند که هر دوی این موارد تاثیر چندانی در کاهش اشکال کلی اشتغال نخواهد داشت.

۵- اشتغال گردشگری اکثرا" فصلی است، برای مثال در حوزه کاراییب تعداد کارگران هر اتاق هتل‌ها از رقم بالای ۱,۴ در «اوقات فصلی» به ۹٪ در «اوقات غیر فصلی» تغییر می‌کند.

اگر تلاش‌هایی که در این راه انجام می‌شوند از روی حساب و بر اساس سیاست تنظیمی دولت باشد به همان نسبت می‌توان شاهد شکوفایی هر چه بیشتر این بخش باشیم. توسعه امر اشتغال در بخش صنعت توریسم در ایالات متحده امریکا به لحاظ عایدات اقتصادی در بخش‌های مختلف در سال ۱۹۹۸ به شرح ذیل می‌باشد:

- کشاورزی، شکار، جنگلداری، ماهیگیری ۳,۴٪
- توسعه و کاربرد در بخش‌های مختلف معادن ۰,۶٪
- بخش‌های مختلف تولیدی ۱۹,۶٪
- صنایع همگانی و قابل استفاده عموم از قبیل آب، برق و تلفن ۰,۴٪
- حمل و نقل، نگهداری و ارتباطات ۷,۵٪
- احداث بنا ۳,۹٪
- تجارت کالا به صورت عمده فروشی و خرده فروشی
- امور مالی، صنعت بیمه و حق‌العمل کاری ۶,۷٪
- خدمات شخصی عمومی و اجتماعی ۲۷,۵٪
- دولت ۱۲,۱٪

ارزیابی و تحلیل آثار مختلف صنعت توریسم

اگر از یک زاویه کلی بحث مربوط به اشتغال در صنعت جهانگردی را مورد نقد و بررسی دقیق قرار دهیم به این واقعیت خواهیم رسید که افرادی که جذب این بخش می‌شوند در حال

افزایش هستند. موارد قابل توجه در این طبقه‌بندی به قرار ذیل می‌باشند:

- ۲۷,۵٪ از مشاغل جذب بخش‌های مختلفی هستند که مربوط به تفریح، بوجود آوردن امکانات ورزشی و تاسیسات مربوطه و امثالهم می‌باشند.
- ۱۹,۶٪ از افرادی که در استخدام و خدمت صنعت جهانگردی هستند در کارهای تولیدی مشغول کار می‌باشند، این افراد بیشتر دست اندرکار تولید کالاهای با دوام طولانی مدت و یا یکبار مصرف هستند.
- تجارت کالاهای مختلف چه در بخش‌های مربوط به عمده فروشی و یا خرده فروشی در صنعت جهانگردی رقم بالایی را به خود اختصاص داده است این رقم تا حد ۱۸,۳٪ می‌رسد.
- ۱۲,۱٪ از بخش‌های مختلف وابسته به صنعت توریسم متوجه خدمات دولت است. این قبیل عملیات می‌توانند شامل کارهای زیر بنایی از قبیل ساخت و راه‌اندازی فرودگاه‌ها و خدمات جنبی از این دسته باشد.

ارزش و اهمیت صنعت جهانگردی

نوعی از تفکر سنتی مبنی بر اینکه مشاغل وابسته به صنعت توریسم به لحاظ مهارت و میزان مزد دریافتی در رده پایینی قرار دارند در میان سیاستمداران به چشم می‌خورد به نظر آنها ادامه این روش برای قرن ۲۱ اصلاً "اقتصادی و مقرون به صرفه نیست. اما به نظر می‌آید که این قبیل افراد در هنگام ارزیابی مشاغل مربوط به این

انعطاف پذیری و پویایی از عوامل برجسته و مشاغل وابسته به صنعت جهانگردی است و افرادی که در این بخش فعالیت می‌کنند این فرصت را دارند تا به راحتی از نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر چه در داخل و چه بعضاً خارج از کشور سفرهایی را داشته باشند. ضمناً کسانی که سعی دارند از طریق انجام فعالیت‌های نیمه‌وقت برای خود شغلی را انتخاب کنند قادر باشند به صورت فصلی در این قسمت کارهایی را انجام دهند.

صنعت عواملی از جمله مسایل ذیل را در نظر نمی‌گیرند.

صنعت جهانگردی نمی‌تواند به دور از بهره‌مندی از پیشرفت‌های حاصله در علوم مختلف باشد، این صنعت دنبال موقعیت‌های است که مدیران با تکنیک بالا را در پست‌ها و مناصب مختلف دفاتر هواپیمایی و مشاغل وابسته به کار بگمارند. آنها دنبال فرصتی هستند که سیستم‌های مرتبط کار خود را به آخرین تجهیزات کامپیوتری مجهز سازند و البته به دنبال این هستند تا طراحی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اصولی را مد نظر خود قرار دهند و آنها را پیاده کنند.

در باب مزد و پاداش‌های افراد مختلف مشاغل در این صنعت باید اظهار داشت که میزان دستمزد در این بخش از پول‌هایی که به صنعتگران مختلف پرداخت می‌شود نه تنها

کمتر نیست بلکه در مواقعی حتی بیشتر می‌باشد.

در سطوح مختلف این صنعت می‌توان مشاغل تخصصی و قابل‌اهمیتی را مشاهده کرد. ضمناً باید اضافه داشت افراد بسیاری نیز در این صنعت حضور دارند که دارای سوابق و تجربیات گوناگونی در این بخش هستند باید در نظر داشت و بدان توجه نمود که در هنگام بیکاری هر شغل ولو ناچیز در سطح پایین می‌تواند بسیار مهم باشد.

بسیاری از کشورهای صنعتی هم اکنون شاهد حضور درصد بالایی از افراد بیکار هستند و در این بین، بیشتر افرادی به چشم می‌خورند که مهارت و تخصصی ندارند. لذا در اینجا است که هر شغلی حایز اهمیت است و در اجتماعاتی از این قبیل شغل‌های بسیار پایین نیز دارای مرتبه بالایی می‌باشند.

در بخش‌های مختلفی از صنعت جهانگردی حتی برای افرادی که دنبال اشتغال پاره‌وقت هستند نیز فرصت‌هایی وجود خواهد داشت. از طرفی به نفع صنایع مختلف و از جمله صنعت جهانگردی است که بنا به ملاحظاتی از این قبیل افراد بیشتر استفاده کنند.

در جوامع و کشورهای با اقتصاد برتر که مشکل بیکاری کمتری دارند نیز افراد با تخصص بالا و حتی افراد با تخصص پایین نیز می‌توانند دارای جایگاه مربوط به خود باشند. آنها در هر صورت قادر هستند موجبات افزایش درآمد بیشتر در جامعه را فراهم سازند.

آنچه در این راستا می‌تواند اهمیت داشته باشد فرصت مناسب و خوب و کوتاهی است که برای جذب و بکارگیری افراد مختلف و بواسطه سرمایه‌گذاری‌های ولو اندک در بخش صنعت جهانگردی بوجود خواهد آمد. به طور مثال می‌توان ایجاد خط پرواز بین نقطه ای تا نقطه دیگر را عنوان کرد که بلافاصله پس از برقراری این خط پرواز تعدادی مشاغل جانبی بوجود خواهد آمد. ایجاد و توسعه حالاتی از این دست می‌تواند منجر به شکوفایی اقتصادی در مناطقی خاص شود.

انعطاف پذیری و پویایی از عوامل برجسته و مشاغل وابسته به صنعت جهانگردی است و افرادی که در این بخش فعالیت می‌کنند این فرصت را دارند تا به راحتی از نقطه‌ای به نقطه‌ای دیگر چه در داخل و چه بعضاً خارج از کشور سفرهایی را داشته باشند. ضمناً کسانی که سعی دارند از طریق انجام فعالیت‌های نیمه‌وقت برای خود شغلی را انتخاب کنند قادر باشند به صورت فصلی در این قسمت کارهایی را انجام دهند.

در مجموع تاکید می‌شود که صنعت جهانگردی همواره در پی ایجاد فرصت‌هایی برای جذب افراد بیکار و از جمله جوانان هر جامعه‌ای است و این به معنای مقابله با پیچیده‌ترین و اساسی‌ترین معضلات هر جامعه می‌باشد. اغلب فعالیت‌ها و تلاش‌هایی که در جهت بوجود آوردن مشاغل جدید بکار بسته می‌شوند توأم با یکسری دگرگونی‌ها و

تغییراتی بوده و غالباً در جهت کمتر کردن هزینه‌های مربوط به تولیدات بخش کشاورزی، رهایی از بخش‌های تولیدی بیمار و یا ضعیف و یا بخش‌های جنبی، خدماتی است که تمامی موارد برشمرده نیز در کنار مشکلات خاص و مربوط به خود می‌باشند. اما بد نیست بدانیم که صنعت جهانگردی، دنیای مربوط به خود را داشته و به لحاظ شکل و محتوای کار چشم‌اندازها و امتیازات یک سر و گردن از بسیاری از مشاغل بالاتر است. در حقیقت درباره صنعت جهانگردی مباحثی وجود دارد که از دید سیاستگذاران این صنعت همواره به عنوان یار و یاور بیکاری به حساب می‌آید. جدیت موضوع به حدی است که نمی‌توان آنها را از نظر دور داشت و می‌توان به شرح ذیل به آن اشاره داشت:

- تاثیر موثر و جدی بر اقتصاد کشور بجای خواهد گذاشت.
- سرمایه‌گذاری در این امر به منزله ایجاد مشاغل جدید است.
- رشد فزاینده در این بخش (صنعت جهانگردی) نسبت به سایر دستگاه‌ها بیشتر است.

در صنعت جهانگردی و مشاغل وابسته به آن می‌توان شاهد به کارگیری افراد متخصص تا رده های بسیار پایین شغلی بود. در این راستا افراد جوان امکان جذب راحتی را در این بخش دارند. افرادی که به دنبال یافتن شغل‌های تمام وقت هستند امتیازات برتری خواهد داشت. همچنین افرادی که به هر دلیل یا مسایل خانوادگی و یا اشتغال به تحصیل نمی‌توانند جذب کارهای تمام

وقت شوند در این صنعت فرصت جذب خواهند داشت.

صنعت جهانگردی با گسترش فراگیر و همه جانبه، فرصت انتخاب بیشتری برای جویندگان کار فراهم می‌سازد و افراد قادر هستند در مراکز مختلف شهری و یا روستایی حسب میل و اراده خود جذب این بخش شوند. توانایی ایجاد مشاغل در مناطق ویژه و بهبود شرایط امور زیر بنایی از قبیل جاده‌سازی و ... که بواسطه آن ایجاد می‌شود. گسترش فراگیری انواع مشاغل کوچک و بزرگ در مجموع پشتوانه و حامی محکمی جهت اقتصاد کشور است. بر این اساس از امکانات موجود در صنعت جهانگردی می‌توان جهت جبران و تلافی ضررهای وارده به سایر صنایع بهره جست.

بخش‌های وابسته به صنعت جهانگردی تا حد بسیار زیادی در امور صادرات کشور ذینفع هستند، ضمناً اشاره می‌شود که ویژگی‌ها و مشخصه‌های ذیل می‌توانند دلیلی برای در نظر گرفتن صنعت جهانگردی به عنوان صنعت بوجود آورنده مشاغل جدید در قرن ۲۱ عنوان گردد.

تقاضای صنعت جهانگردی برای استخدام و بکارگیری افراد در این بخش در سال ۱۹۹۸ بالغ بر ۱۰٪ از کل اشتغال جهان بوده است. پیش‌بینی و محاسبات مربوط چنین است که استخدام در این بخش نسبت به کل مشاغل تا سقف ۴۳٪ ظرف ۱۲ سال آینده افزایش یابد، چون این به معنای ایجاد یکصد میلیون شغل جدید خواهد بود. با تاملی بیشتر پیرامون وضع

موجود به راحتی می‌توان بر نقش سازنده این صنعت در اقتصاد کشور پی برد.

اشراف و نفوذ صنعت جهانگردی نسبت به سایر صنایع موجب می‌گردد تا از هر طریق ممکن نسبت به جذب افراد مورد نظر اقدام کرده و از این طریق منافع بی‌شماری را عاید اقتصاد کشور نماید. در هر حال باید یادآوری کرد که صنعت جهانگردی و بخش‌های وابسته به آن تحت تاثیر جریان‌های این صنعت که از طرف دولت و سایر نهادهای ذیربط ارایه می‌شود، می‌تواند در جهت بهینه شدن شرایط و وضعیت کاری صنعت جهانگردی موثر باشد.

دولت دارای بیشترین نقش در امر بهبود شرایط و ارتقا وضعیت صنعت جهانگردی است و می‌تواند با انجام توصیه‌هایی به بخش‌های مختلف و از طرفی بوجود آوردن شرایط سرمایه‌گذاری و خصوصی سازی تغییراتی جدی حاصل نماید. خاطر نشان می‌سازد که تعدادی عوامل نیز وجود دارند که در سرمایه‌گذاری بیشتر و جذب سرمایه سرگردان به بخش جهانگردی دخالت جدی خواهند داشت که از جمله می‌توان به موارد ذیل اشاره داشت:

۱- جدیت بیشتر در امر تبلیغ صنعت جهانگردی به عنوان منبعی برای استخدام و به کارگیری افراد بیشتر.

۲- انجام تلاش‌هایی در امر روشن ساختن ارتباط موجود بین صنعت جهانگردی و استخدام افراد و ارایه آمار و ارقام مربوط به این بخش.

۳- پرهیز و جلوگیری از بروز مسایل دست و پاگیر و از جمله موانعی که در قسمت جذب نیروی کار وجود داشته باشد یا احيانا" در سازمان‌ها و بخش‌های مختلف صنايع حتى شهرها و فراتر از آن در امور مذهبی موجود هستند و جهت دهی برای رسیدن به نوآوری و خلاقیت تشویق به امر تحقیق و انجام مطالعات بیشتر در زمینه صنعت جهانگردی برای رسیدن به شرایط بهتر و جایگزینی نوآوری‌ها، صرف نظر از عادات قدیمی و بی‌ارزش.

۴- رفع موانع موجود در خصوص مسایل مربوط به صنعت جهانگردی از طریق تقویت بخش‌های خصوصی و روشن ساختن و صراحت دادن به قوانین مربوطه.

۵- سرمایه گذاری در امور زیر بنایی کشور که منجر به گسترش و توسعه فرودگاه‌ها و جاده‌ها و خطوط راه آهن و امثالهم خواهد شد. در صنايع وابسته به جهانگردی در هر حال باید مراعات دریافت مالیات مشاغل گوناگون را نمود.

۶- انجام تلاش‌هایی برای شناساندن اهمیت صنعت جهانگردی به مردم و اینکه افراد بدانند جماعت بسیار زیادی در بخش‌های مختلف این صنعت مشغول به کار هستند

۷- همچنین باید تلاش‌هایی را در جهت افزایش سطح سواد و معلومات و اجرا برنامه‌هایی جهت تعلیم تخصص‌های

لازم برای بهبود مهارت‌ها و خلاقیت‌ها و خدمات جانبی انجام داد.

نتیجه‌گیری

بر اساس آخرین آمارهای بدست آمده (از سازمان ایرانگردی و جهانگردی) در حال حاضر بیش از ۵۰ هزار نفر به طور مستقیم در بخش‌های مختلف صنعت جهانگردی کشور اعم از مراکز پذیرایی و مسافرتی و اقامتی در سطوح مدیریتی و سرپرستی و مهارتی فعالیت دارند.

در هر حال بیشترین نیاز ما به نیروی کار در صنعت جهانگردی کشور مربوط به بخش‌های مهارتی است که افرادی که در این بخش اشتغال دارند به طور مستقیم با گردشگران در ارتباط هستند در حال حاضر برنامه‌های آموزشی سازمان ایرانگردی و جهانگردی به دو بخش تقسیم شده که یک بخش آن در ارتباط با برگزاری این دوره‌ها فعال کردن بخش‌های مرتبط با جهانگردی همانند:

سازمان فنی حرفه‌ای و موسسه‌های آموزشی و انجمن صنفی دفاتر خدمات مسافرتی و اتحادیه هتلداران و دیگر بخش‌های مرتبط با جهانگردی است .

هدف دیگر این سازمان برگزاری دوره‌های آموزشی بلند مدت با همکاری دانشگاه‌های کشور است.

اهمیت آثار اقتصادی و اجتماعی جهانگردی و نقش موثر آن در توسعه اشتغال و رفاه به حدی است که بسیاری از دولت‌ها را موظف کرده سیاستگذاری‌ها

وسرمایه‌گذاری‌ها خود را به جلب جهانگردان متمرکز کنند. این دولت‌ها تلاش می‌کنند با افزایش ورود جهانگرد اقتصاد خود را به نقطه تعادل سوق دهد.

در حالیکه پیش‌بینی‌های بعمل آمده گویای این است که در سال ۲۰۰۵ میلادی جهانگردی زمینه لازم جهت اشتغال به کار ۳۲۸ میلیون نفر در جهان فراهم خواهد آورد که در ایران حدود ۱۸۹ هزار شغل مستقیم و غیر مستقیم بوجود می‌آید و درآمد ایران از ورود گردشگران داخلی به یک میلیارد دلار می‌رسد.

به هر حال جامعه جوانان ایران با بحران بیکاری دست و پنجه نرم می‌کند و سازمان‌های مختلف دولتی و خصوصی مرتبط هر یک ساز خود را کوک کرده و در نتیجه نوای نه چندان دلنشینی از توسعه این صنعت در کشور به گوش می‌رسد؛ و به نظر می‌رسد تنها با برخورد مسوولانه و فضای آکنده از صمیمیت در دستگاه‌های مرتبط با این امر می‌توان در گردشگری به جایگاه مطلوبی در جهان دست یافت.

کشور ما به دلایل گوناگون از جمله وجود آثار تاریخی و همچنین تنوع اقلیم و چشم‌اندازهای طبیعی از قطب‌های مهم گردشگری جهان به حساب آمده و از طرف دیگر به عنوان یکی از منابع بالقوه درآمد ارزی و ایجاد اشتغال نیز به شمار

می‌آید.

با این حال متاسفانه تاکنون برنامه‌ریزی جامعی در زمینه بهره‌گیری از این منابع طبیعی و خدادادی صورت نگرفته و لازم است که اقدامات مقتضی جهت بهبود صنعت توریسم در کشور صورت گیرد □

منابع و ماخذ:

- ۱- رحمان سرشت (حسین)، توسعه سازمان با برنامه‌ریزی با تاکید بر سازمان‌های گردشگری انتشارات: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۷۹.
- ۲- لی (جان)، گردشگری و توسعه در جهان سوم (مترجم: دکتر عبدالرضا رکن الدین افتخاری)، انتشارات: شرکت چاپ و نشر بازرگانی، ۱۳۷۸.
- ۳- رزاقی (محسن)، صنعت جهانگردی و نقش آن در توسعه اقتصادی، مجموعه مقالات دومین همایش سراسری علمی- کاربردی توسعه منابع انسانی و صنعت جهانگردی، ۱۳۸۰.
- ۴- مصاحبه با دکتر مستوفی قائم مقام سازمان ایرانگردی و جهانگردی، روزنامه همشهری مورخ اردیبهشت ۱۳۸۱.
- ۵- توکلی (دلبر)، مانع اصلی توسعه صنعت گردشگری، سایت خبرگذاری میراث فرهنگی، مورخ ۱۸ خرداد ۱۳۸۲.
- ۶- مصاحبه با مدیر آموزش سازمان ایرانگردی و جهانگردی، روزنامه همشهری مورخ ۸ خرداد ۱۳۸۲.